

OSTROW (58) *sb m*

Pierwsze o prawdopodobnie jasne (tak Cn), drugie o prawdopodobnie pochylone (tak Cn).

sg N ostrów (14). ◇ G ostrowa (7), ostrowu (1); -a : -u BudBib (1:1). ◇ A ostrów (11). ◇ I ostrow(e)m (3). ◇ L ostrowie (7). ◇ pl N ostrowy (2). ◇ G ostrow(o)w (3). ◇ A ostrowy (9). ◇ L ostrowi(e)ch (1).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI (jeden z niżej notowanych przykładów) – XVIII w.

1. *Ziemia otoczona wodą, wyspa; wyspa na rzece lub jeziorze porośla drzewami w odróżnieniu od kępy; insula BartBydg, Vulg, PolAnt, Modrz, Cn; terra circumflua graminosa aut silvosa Cn (46) : Insula, visep vel ostrow BartBydg 75b; y po dvnayv na óstrowiech wyeze moczne porobyły niechczacz woyska mego przepwłczycz ktorebi ízlo Dvnayem LibLeg 10/146v; LibMal 1551/162; niech się rozráduie ziemiá/ niech się rozwefelá óstrowy mnogie. BudBib Ps 96/1, Iob 22/30, Is 23/2, 6, 40/15, I 354b marg, Ier 25/22; Kretá óstrow sławny ná morzu/ który teraz Kándyią zowá BudNT v8 marg, Act 27/26; Krwáwy Niepr płynął/ miecąc ná óstrowy [!] Mołkiewskie łupy/ y pobité głowy. KochPieś 15; A co ieft gruntu/ zámkniono we śródku Miedzy Wiłłami/ z zádu y też z przodku. To Wyłpá zowá/ lecz jeft nie iednáka/ Ale dwoiáká. Bo gdzie dębowe drzewo z topolowem Zdawná porořło/ zowá to Óstrowem. Kępá rzekáią gdzie chrořt ábo piasiek/ Y drobny lafek. KlonFlis F2v; Stára Leniwká czyni Óstrow nowy/ Z Leniwká nowá/ porządny wierzbowy. KlonFlis Hv, F2v, F4v, G [2 r.], Gv, G2, G2v; [W tej wsi jest kmieci 9, mają pod sobą ról potrosze na ostrowiech, ale niewymierne LustrWpol I 195; p. Kasper Chodzieski, wojewodzić brzeski, posiadał niemało gruntu KJM ratajskiego. Ostrów na tym to gruncie wielki rozprawił na role, które obrócił i zasiewa na folwark swój LustrWpol I 207; Ostrow na Wislie wezwany Ostruga, który należy z dawna ku Dibowu; w który gwałtem a mocą wsabiają się toruńczycy LustrWpol II 240].*

W połączeniach szeregowych (3): Leop Is 42/15; y około brzegow Perfkich/ y Kálekutu/ wielkie Óstrowy/ Páńtwa y Kroleřtwa/ narody y ięzyki/ z twej náuki Chryřtułowi się práwemu Bogu kłániáią SkarJedn 398; Miánuięc miáłtá/ wsi/ Kępy/ óstrowy/ Y o rzekachći dam rozłádek zdrowy KlonFlis F3v.

Wyrażenie: »ostrowy dalekie« [szyk 1:1] (2): Záprawdę ná Rzeczpóspolitá należy/ tákowe wykłádáczé ná óstrowy dálekie [in ultimas insulas] záłyłáć: ktorzi złým á przewrotnym wykłádem wielkie zarázy dobrym obyczáiom przynořzą. ModrzBaz 100; SkarJedn 198.

Zestawienia w funkcji nazw miejscowych: »Ostrow Bobrzy« (1): Óřmći óstrowow ná drodze zásiędzie/ [...] Niełzewká pierwřzy/ Gorłki zá nim kroczy [...]. Czápli zář trzeći/ Bobrzy czwarty zá nim Piąty Przylubłkich [...]: Szořty Solecki y miáłteczko przy nim [...]. Siodmy Fordánłki/ táme też y Fordan Miáłteczko/ ómy Łęłki nádáży k nam. KlonFlis G2–G2v.

»Ostrow Borakowskich« (1): Óřtrow zář Potym Borakowłkich będzie/ Potymći drogę Iabłóńłka zásiędzie Kępá. KlonFlis F4.

»Chełmieński Ostrow« (1): Imo Chełmieńłki óstrow w lewą łronę/ Puřć się do Swiećia áž pod łámą bronę KlonFlis G3.

»Ostrow Czapli« (1): KlonFlis G2v cf »Ostrow Bobrzy«.

»Ostrow Dobrzyński« (1): Nie dáleko łtáđ trzy óstrowy mamy/ Myřliborłki z nich naprzod ogládamy. A zá tym Wiłę záległ nam Głowieńłki/ Potym Dobrzyńłki. KlonFlis G.

- »Ostrow Fordański« (1): *KlonFlis* G2v cf »Ostrow Bobrzy«.
- »Ostrow Głowieński« (1): *KlonFlis* G cf »Ostrow Dobrzyński«.
- »Gołędzinowskich Ostrow« (1): Gdy będziesz niżej Wárszawkiego moštu/ Gołędzinowfkich oftrow będziec w oczy/ Wiłęc zákroczy. *KlonFlis* F4.
- »Ostrow Gorski« (1): *KlonFlis* G2 cf »Ostrow Bobrzy«.
- »Ostrow Karniewski« (1): Táme v zamku Mintává leniwa W łakomą Wiłę nurcik fwoy wylewá. Onoż Włodfláwki/ co go też oftrowem Kárniewfkim zowiem. *KlonFlis* G.
- »Ostrowy Kitymskie« (1): Bo przydzicie oftrowy Kitym(fkie) [*insulas Chittim*] *BudBib Ier* 2/10.
- »Kuchnia Ostrow« (1): (*marg*) Kuchnia Oftrów. (–) Poniżey Gniewá przy długim oftrowie Popłyniesz/ Kuchnią zową go flifowie *KlonFlis* G3v.
- »Ostrow Łęski« (1): *KlonFlis* G2v cf »Ostrow Bobrzy«.
- »Malborski Ostrow« (1): Y iuz z drugimi poiedziesz/ czyft y zdrow Gdzie Piekło kárczmá/ y Malborfki oftrow *KlonFlis* H.
- »Ostrow Miedzyłęskiego« (1): poiedziesz [...] Do Miedzyłężá/ gdzie też oftrow cnego Miedzyłęskiego. *KlonFlis* H.
- »Mostowy Ostrow« (1): Moftowy oftrow wyżrzyfz wnet przed sobą *KlonFlis* Gv.
- »Ostrow Myśliborski« (1): *KlonFlis* G cf »Ostrow Dobrzyński«.
- »Ostrow Myteleński« (1): Ten to Pitacus że fie wjele wina zrodziło na oftrowie Mythelenfkim chciał oźralftwo zagubić *BielŻyw* 12.
- »Nieszawski Ostrow« (1): Támeć fzpiklerze Brzeftkie zaydą w oczy. Tuż Wolnych kępká/ táme też mijay zdrow Niefzáfki oftrow. *KlonFlis* Gv.
- »Ostrow Nieszewka« (1): *KlonFlis* G2 cf »Ostrow Bobrzy«.
- »Nieznachowski Ostrow« (1): (*marg*) Nieznáchowfki Oftrów. (–) Tudziesz miefzkáią dżicy Nieznáchowie Ná fwym Oftrowie. *KlonFlis* F4v.
- »Ostrow Parchowacz« (1): Stámtąd będziesz wnet miał zamkowy oftrow Y drugi zánim naydzie fię Synowkow/ Trzeći Probofzczow/ zá nim też Párchowácž Rzczony obácž. *KlonFlis* G.
- »Pomocnieński Ostrow« (1): A także od nich odpychay fzkutę zdrow/ Tráfisz przed sobą Pomocnieński oftrow. *KlonFlis* F4v.
- »Ostrow Proboszczow« (1): *KlonFlis* G cf »Ostrow Parchowacz«.
- »Ostrow Przylubskich« (1): *KlonFlis* G2v cf »Ostrow Bobrzy«.
- »Ostrow Solecki« (1): *KlonFlis* G2v cf »Ostrow Bobrzy«.
- »Ostrow Synowkow« (1): *KlonFlis* G cf »Ostrow Parchowacz«.
- »Świecki Ostrow« (1): Tám Swiecki oftrow/ d(ę)bowy ofobny Pod gorą płynąc/ miniesz y ozdobny. *KlonFlis* G3.
- »Włodslawski Ostrow« (2): Zá tym [*Dobrzyniem*] Włodfláwki oftrow/ nie nowiná Ná nim wierzbiná. *KlonFlis* G, G cf »Ostrow Karniewski«.
- »Zamkowy Ostrow« (1): *KlonFlis* G cf »Ostrow Parchowacz«.
- Szereg*: »wysep abo ostrow« (2): Kretá, ieft wyłep ábo oftrow ná morzu, który dziś Kándią zową. *WujNT* 501 *marg*; Infula wyłep/ ábo oftrow. *KlonFlis* F2v *marg*.

2. [Prawdopodobnie: Kawalek pola między łąkami a rowami:

Wyrażenie: »ostrow rolej« [szyk zmienny]: Wieś Sowiniecz [...] Tamże jest rolej ostrów dworski, jarzynę tylko na nim siewają. *LustrWpol* I 136; Rzecznicy abo rybitwy są trzej, którzy nie są w tej liczbie kmieci, ma jeden 2 ostrowy rolej, 2 łące i ogród *LustrWpol* I 192.]

3. n-loc Miejsowość (12) : Zeznał Ifch wełzrzodą prześchla Pawlowy waflofkowy wołtrowye włtroną pakołczy od Gąbycz pulthori mylye vkradl dwanałzeczye grzywyen y wyardunk *LibMal* 1545/97; Item wyafzyenyv ívknya małfłką zelyafzney farby vkradl v kaczarza, thą załthawyl na ołtrowye nyewyefczye v gawła myefłzkayaczye wofzmy grołfi *LibMal* 1546/117v, 1545/95v, 1552/170; [*Przemysław książę poznańskie*] wziął mu [*bratu*] Káliřz/ á zołtáwił Gniezno/ Znin/ Gecz/ Nakiel/ Ołtrow/ Burchow/ Czárnkow/ Vście/ á Szrzem *BielKron* 361v; S Polakow zginęli co známienitfzy/ Zegothá z Moráwice Choráży Krákwofki/ Kryřtyn z Ołtrowá Choráży Sędomierfki *BielKron* 372v, 342, 374v, 380v [2 r.].

Zestawienie: »Ostrow Zarzecki« (2): thi ířá mitha na drodze poczawfzi od doliny Polonie [...] Ruda Dzieřziench tholp ířoly Ołtrow Zareczki po pyenczdzieřzianth tholp ířoly *MetrKor* 57/114v, 59/271v.

a. [Nazwa terenowa: Ciż za łąki, które zowią Ostrów płacą mc. 8. *LustrMalb* 1570/81.]

Synonimy: 1. *insuła, wysep.*